

ZIŅOJUMS PAR VIDES INVESTĪCIJĀM 2001

PRIEKŠVārds

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai viens no svarīgākajiem notikumiem 2001. gadā bija sadaļas "Vide" slēgšana sarunās ar Eiropas Savienību, kur Latvijas pozīcijas pamatā bija vides kvalitātes nodrošināšana atbilstoši starptautiskajiem standartiem. Lai nodrošinātu valsts iedzīvotāju tiesības dzīvot labvēlīgā vidē un neatkarīgi no dzīvesvietas saņemt kvalitatīvus ūdenssaimniecības, atkritumu apsaimniekošanas u.c. pakalpojumus, kas saistīti ar vides aizsardzību, tika izvērtētas Latvijas finansiālās iespējas un aktualizētas programmas un stratēģijas vides infrastruktūras sakārtošanai.

Ministrijā tika izstrādāti Eiropas Savienības direktīvu specifiskie ieviešanas un finansēšanas plāni ūdenssaimniecībai, sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanai u.c., kur analizētas institucionālās un finansiālās iespējas, lai maksimāli īsākā laikā sakārtotu vides aizsardzības infrastruktūru. Slēdzot sarunu sadaļu "Vide", Latvija panāca 8 pārejas periodus Eiropas Savienības prasībām atbilstošas likumdošanas ieviešanai. Notekūdeņu attīrīšanas un ūdensapgādes direktīvu ieviešana, kas prasa vislielākos finansu ieguldījumus, plānota līdz 2015. gadam; sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide — līdz 2009. gadam, paredzot veco izgāztuvju slēgšanu un rekultivāciju līdz 2012. gadam; savukārt galvenie bīstamo atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti — bīstamo atkritumu dedzinātājs un poligons jāiekārto līdz 2004. gadam.

Vides aizsardzības infrastruktūras attīstības programmu realizācijai būtisks ir Eiropas Savienības fondu un programmu finansiālais atbalsts. Līdz 2001. gada beigām Eiropas Komisija vides infrastruktūras projektiem apstiprinājusi *ISPA* fonda līdzfinansējumu par kopējo summu 105,5 milj. eiro. Latvijai vides infrastruktūras sakārtošanai vēl ir pieejami 55,5 milj. eiro no *ISPA* fonda, bet, ja Latvija iestāsies Eiropas Savienībā, tad projektu līdzfinansēšanai varēs piesaistīt apmēram līdz 80 milj. eiro gadā no Kohēzijas fonda. Mazo apdzīvoto vietu ūdenssaimniecības sakārtošanai, sadzīves atkritumu izgāztuvju rekultivācijai, atkritumu pārstrādes veicināšanai un atkritumu dalītās savākšanas sistēmas izveidei būs pieejami Eiropas Savienības Reģionālās attīstības fonda līdzekļi. Ministrija plāno laikā no 2004. līdz 2006. gadam no Reģionālās attīstības fonda vides projektu realizācijai piesaistīt apmēram 38 milj. eiro. Sākot ar 2001. gadu Latvijai ir pieejami arī ES *LIFE* programmas līdzekļi dabas un vides aizsardzības projektiem — apstiprināti pirmie 6 dabas un vides aizsardzības projekti, kurus līdzfinansēs *LIFE* programma. Tradicionāli vides likumdošanas ieviešanu Latvijā atbalstījuši divpusējās sadarbības partneri Dānijā, Zviedrijā un Somijā.

Šajā ziņojumā sniegta informācija par ieguldītajām investīcijām un sasniegto vides aizsardzības likumdošanas ieviešanā, par atbalstu, ko Latvija saņēmusi no ES programmām un fondiem, starptautiskajām finansu institūcijām, kā arī saviem divpusējās sadarbības partneriem.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs

V.Makarovs

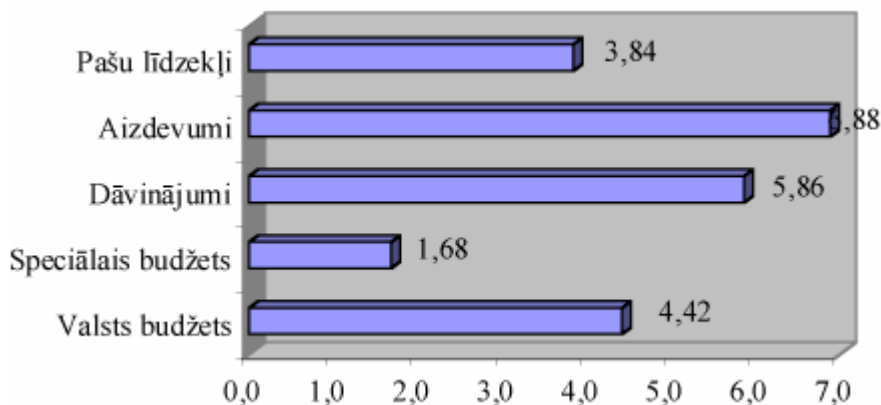
1. VALSTS INVESTĪCIJU PROGRAMMAS REALIZĀCIJA

Valsts investīciju programmas (VIP) ietvaros 2001. gadā realizēti 39 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas vadītie un koordinētie investīciju projekti — 9 projekti budžeta iestādēs un 30 projekti pašvaldībās, no kuriem 23 ūdenssaimniecības, 3 atkritumu saimniecības un 4 reģionālās attīstības projekti. VIP atbilstoši “/SPA nacionālajai stratēģijai, Vides sektors” 2001. gadā tika iekļauti arī projekti, kuriem 2000. un 2001. gadā Eiropas Komisija apstiprināja /SPA fonda līdzfinansējumu — Rīgas, Ventspils un Jelgavas ūdenssaimniecības attīstības un Ventspils un Liepājas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekti.

VIP sadaļā “Investīcijas budžeta finansētām institūcijām” iekļautajiem projektiem plānotās kopējās izmaksas 2001. gadā sastādīja 2,98 milj. LVL — 1,47 milj. LVL dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, 0,89 milj. LVL īpašiem mērķiem iezīmētie ienākumi (speciālais budžets) un 0,62 milj. LVL ārvalstu dāvinājumi. Latvijas Vides aģentūra realizēja 2 projektus, Valsts Hidrometeoroloģijas pārvalde — 3, bet Latvijas Tūrisma attīstības aģentūra un Slīteres nacionālais parks katrs pa 1 projektam. VARAM koordinēja 2 projektus, kuru uzdevums ir izveidot bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu. Kopā šajā VIP sadaļā plānoto 2,98 milj. LVL vietā investēti 2,74 milj. LVL, jo aizkavējusies projekta “Bīstamo atkritumu apsaimniekošana — apglabāšanas poligona izveidošana (ISPA)” realizācija, ko ietekmējusi poligona ietekmes uz vidi novērtēšanas procedūra, t.i., apglabāšanas poligona vietas izvēle.

VIP sadaļā “Mērķdotācijas pašvaldībām” iekļautajos 30 investīciju projektos 2001. gadā investēti 19,93 milj. LVL — 3,13 milj. LVL no pamatbudžeta, 0,84 milj. LVL no valsts speciālā budžeta, 5,24 milj. latu lieli dāvinājumi, 6,88 milj. latu — kredītresursi, kā arī pašu līdzekļi — 3,84 milj. LVL.

Pavisam kopā vides aizsardzībā 2001. gadā investēti 22,67 milj. latu, turklāt gandrīz pusi — 10,72 milj. latu — ieguldījušas pašvaldības, ieskaitot saņemtus kredītus (1.1. att.).

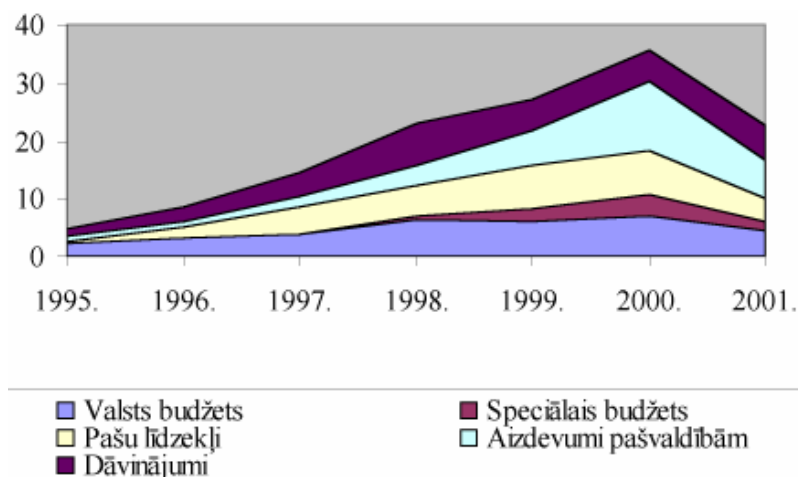

1.1. attēls. Vides investīcijas atbilstoši finansu avotam, 2001, milj. LVL

Investīcijas vides aizsardzības projektos VIP ietvaros 2001. gadā, salīdzinot ar 2000. gadu būtiski samazinājušās — tikai dāvinājumi saglabājušies pēdējo divu gadu līmenī, savukārt aizdevumu, pašu līdzekļu, speciālā un valsts budžeta ieguldījums samazinājies gandrīz divas reizes (1.1. tab., 1.2. att.).

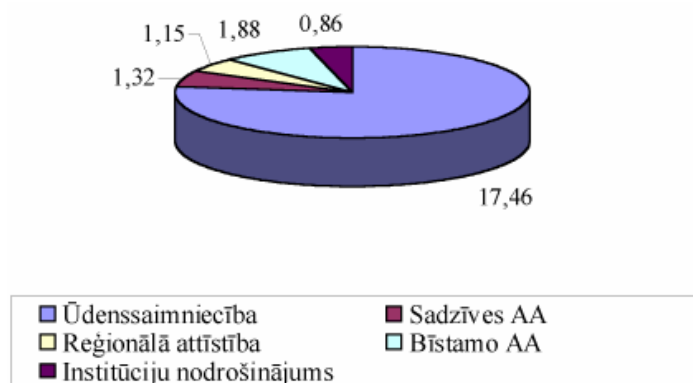
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Valsts pamatbudžets	2,20	3,26	3,66	6,24	5,93	7,04	4,42
• mērķdotācijas	1,91	1,97	1,73	4,19	4,90	5,98	3,13
• ministrijas investīcijas	0,29	1,29	1,93	2,05	1,03	1,06	1,28
Speciālais budžets	0,00	0,00	0,07	0,66	2,11	3,67	1,68
Aizdevumi pašvaldībām	0,92	0,99	1,78	3,27	6,10	11,77	6,88
Dāvinājumi	1,19	2,61	4,03	7,49	5,51	5,52	5,86
• pašvaldībām	1,19	2,51	3,56	6,64	5,23	5,31	5,24
• ministrijas pārraudzībā un pakļautībā esošo organizāciju projektiem	0,00	0,10	0,47	0,85	0,28	0,21	0,62
Pašu līdzekļi	0,34	1,80	4,80	5,45	7,59	7,42	3,84
Kopā	4,65	8,66	14,35	23,12	27,25	35,41	22,68

1.1. tabula. Investīcijas vides aizsardzībā — VIP finansu struktūra, 1995—2001, milj. LVL

1.2. attēls. VIP finansu avotu ieguldījumu dinamika vides sektorā, 1995-2001, milj. LVL

Vislielākās investīcijas ieguldītas ūdenssaimniecības sakārtošanā un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē — attiecīgi 17,46 milj. un 1,88 milj. latu, savukārt sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektos ieguldīti 1,32 milj. latu (1.3. att.).

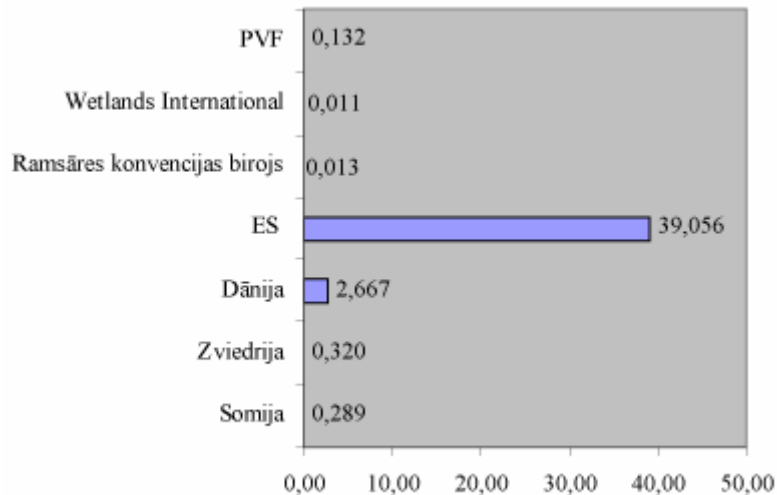

1.3. attēls. Investīcijas infrastruktūras sakārtošanā, 2001, milj. LVL

Skat. pielikuma 1. tabulu Valsts investīciju programmas projekti, 2001.

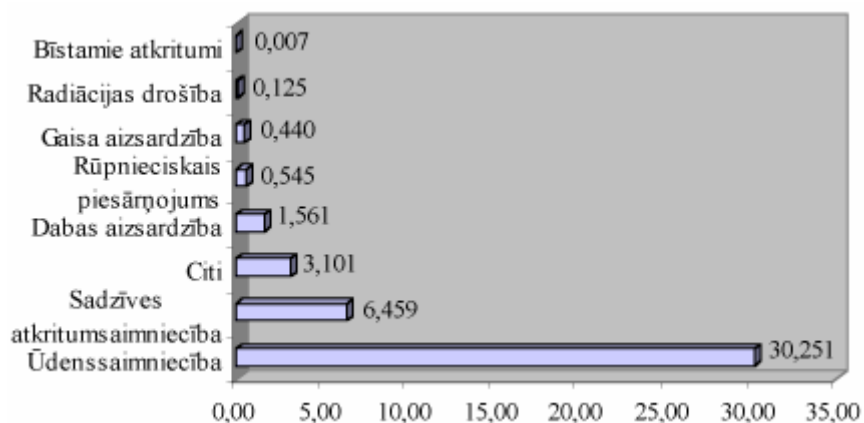
2. STARPTAUTISKĀ PALĪDZĪBA VIDES AIZSARDZĪBĀ

Vides aizsardzības programmu realizācijai 2001. gadā tika piesaistīti 42,49 milj. latu — vislielākos līdzekļus piešķīrusi Eiropas Savienība (ES) — 39,056 milj., Dānija — 2,66 milj., Zviedrija — 0,320 milj. un Somija — 0,289 milj. latu. Finansiāls atbalsts saņemts arī no tādām starptautiskajām organizācijām kā Pasaules Vides fonds, Ramsāres konvencijas birojs, *Wetlands International* (2.1. att.).

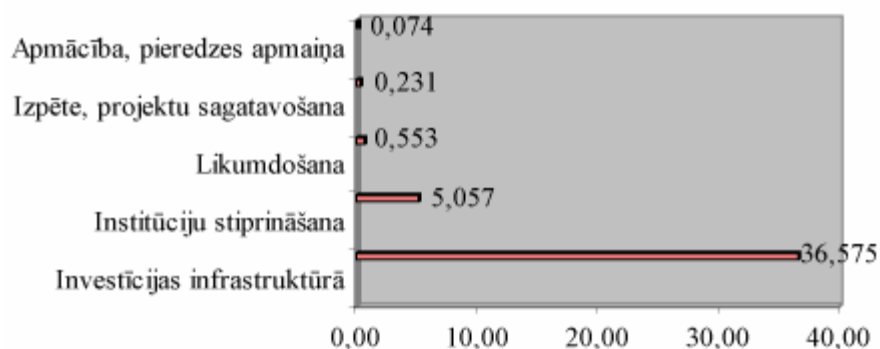
2.1. attēls. Starptautiskā palīdzība atbilstoši dāvinātājiem, 2001, milj. LVL

Starptautiskais līdzfinansējums piesaistīts ūdenssaimniecības, sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas programmu realizācijai, kā arī gaisa aizsardzības, radiācijas drošības un rūpnieciskā piesārņojuma samazināšanas projektiem. Starptautisko partneru vides aizsardzības prioritārie sektori ir ūdenssaimniecība, sadzīves atkritumu apsaimniekošana un dabas aizsardzība, kur piešķirti attiecīgi 30,251 milj., 6,459 milj. un 1,561 milj. latu (2.2. att.).

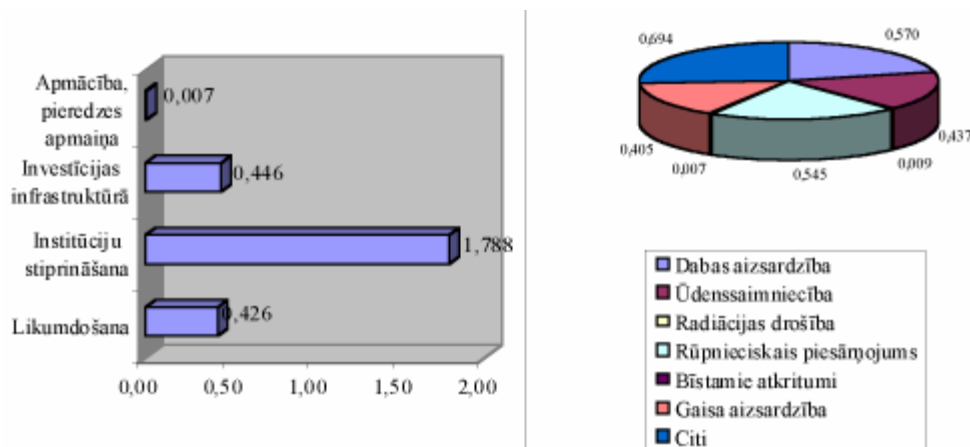
2.2. attēls. Starptautiskā palīdzība atbilstoši vides sfērai, 2001, milj. LVL

Galvenokārt līdzekļi piesaistīti vides aizsardzības infrastruktūras (36,575 milj. latu), institūciju stiprināšanas (5,057 milj. latu) un likumdošanas uzlabošanas (0,553 milj. latu) projektiem (2.3. att.).

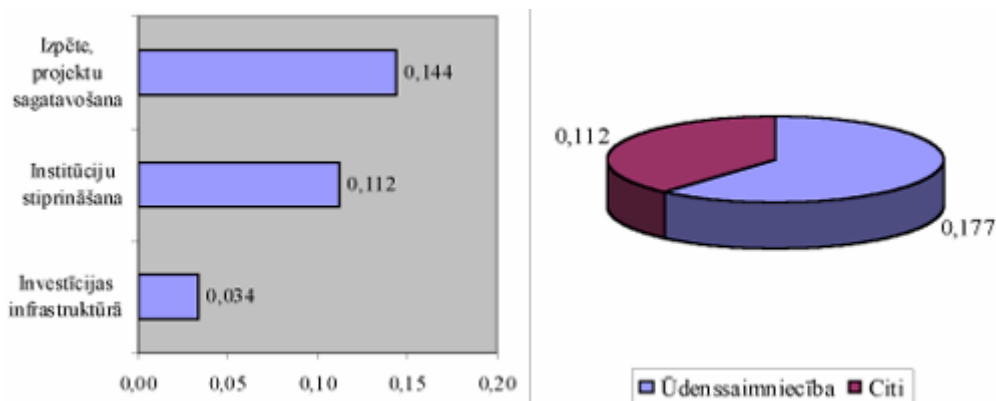
2.3. attēls. Starptautiskās palīdzības prioritārie sektori, 2001, milj. LVL

Dānija par prioritāriem vides sektoriem, kam piešķirt finansiālu atbalstu, 2001. gadā atzinusi dabas aizsardzību, ūdenssaimniecības sakārtošanu, rūpnieciskā piesārņojuma samazināšanu un gaisa aizsardzību. Dānijas Vides aizsardzības aģentūra (Dānijas VAA) lielu uzsvāru likusi uz vides aizsardzības institūciju stiprināšanu Latvijā, lai nodrošinātu ES prasībām atbilstošas likumdošanas ieviešanu. Tika uzsākts apjomīgs projekts ar mērķi sakārtot Latvijas Vides inspekcijas darbu ar uzņēmumiem, kas izraisa vides piesārņojumu. Dānijas valdība piešķīrusi finansējumu Baltijas Vides foruma projektam BACCON ķīmikāliju kontroles sistēmas ieviešanai Latvijas uzņēmumos, kā arī projektam par integrētu atļauju izdošanu mazāk bīstamajām rūpnieciskajām darbībām (B un C kategorijas). Likumdošanas sfērā tika finansēts projekts gaisa aizsardzības likumdošanas sakārtošanā. Dabas aizsardzībā tika piešķirts finansiālais atbalsts 0,57 milj. latu, ūdensapgādes sistēmu modernizācijai Aizkrauklē, Bauskā, Gulbenē, Jēkabpilī, Krāslavā, Kuldīgā, Saldū, Talsos — 0,437 milj. latu apmērā.

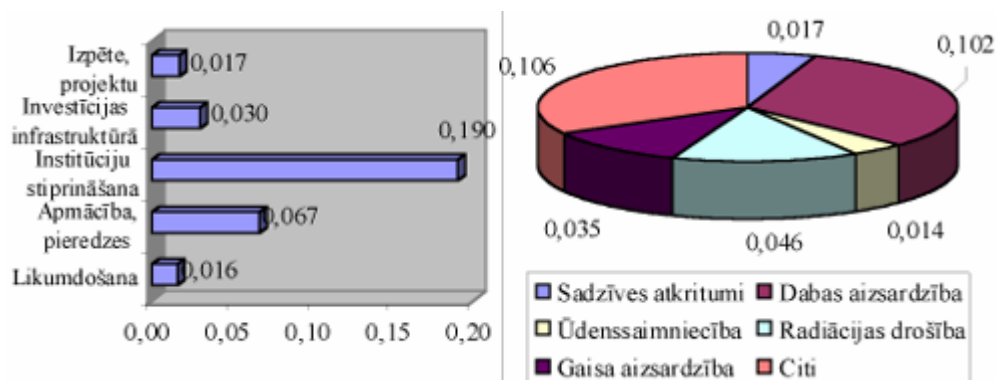
2.4. attēls. Dānijas VAA piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2001, 2,667 milj. LVL

Somijas Vides ministrija atbalstījusi notekūdeņu savākšanas sistēmas attīstības projektu Krāslavā, rūpniecisko notekūdeņu priekšattīrīšanas iekārtas iegādi Valmieras stikla šķiedras rūpnīcai, kā arī tehniskās palīdzības projektu VARAM ISPA projektu ieviešanas institūcijas institucionālās kapacitātes celšanai.

2.5. attēls. Somijas piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2001, 0,289 milj. LVL

Zviedrija 2001. gadā atbalstījusi dabas aizsardzības, gaisa aizsardzības, radiācijas drošības, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sektoru projektus un pārrobežu sadarbības projektu Daugavas upes apsaimniekošanā. Lielākais atbalsts saņemts no Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūras (Zviedrijas VAA), kas pārsvarā gadījumu finansējusi trīs Baltijas valstu (atsevišķos gadījumos arī Krievijas vai Baltkrievijas) kopīgi īstenojamus projektus. Zviedrijas VAA atbalsts Latvijai 2001. gadā sasniedzis 0,257 milj. latu*, savukārt Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūra (Sida) piešķirusi 0,017 milj. latu Piejūras sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekta sagatavošanai.

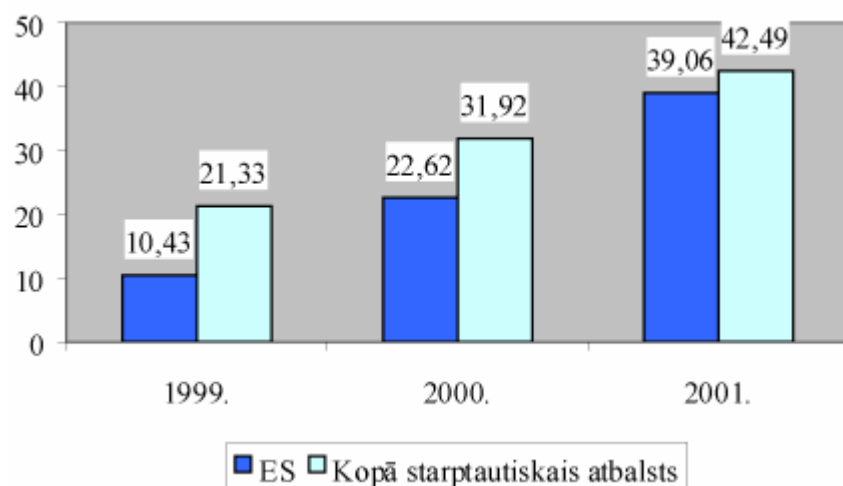

2.6. attēls. Zviedrijas piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2001, 0,32 milj. LVL

Skat. pielikuma 2. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā.

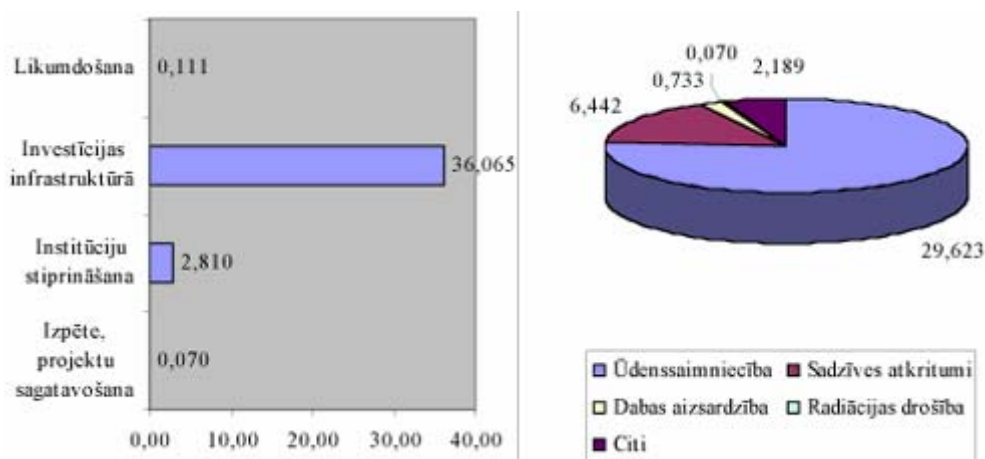
3. EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU UN PROGRAMMU ATBALSTS VIDES AIZSARDZĪBĀ

Latvijai kā ES kandidātvalstij vides aizsardzības programmu realizācijai ir pieejams ES Pirmspievienošanās strukturālā — ISPA — fonda, Phare, LIFE (kopš 2001. gada) u.c. programmu atbalsts. Pēdējo trīs gadu laikā ES piešķirtie līdzekļi vides aizsardzībai palielinājušies gandrīz 4 reizes — no 10,43 milj. latu 1999. gadā līdz 39,06 milj. latu 2001. gadā (3.1. att.). Turklāt ES atbalsts sastāda lielāko daļu no kopējās Latvijai piešķirtās starptautiskās palīdzības — ES vides aizsardzībai piešķirto līdzekļu īpatsvars pieaudzis no 48% 1999. gadā līdz 92% 2001. gadā.

3.1. attēls. Starptautiskais atbalsts vides aizsardzībā, milj. LVL

ES līdzfinansējums piešķirts galvenokārt vides aizsardzības infrastruktūras un institūciju stiprināšanas projektiem. ES prioritārie vides sektori ir ūdenssaimniecība, sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošana un dabas aizsardzība (3.2. att.).

3.2. attēls. ES piešķirtie līdzekļi vides aizsardzības programmām un projektiem Latvijā, 2001, milj. LVL

Vislielākie līdzekļi piešķirti no *ISPA* fonda. Eiropas Komisija 2001. gadā apstiprināja līdzfinansējumu 67,785 milj. eiro apmērā pieciem vides aizsardzības infrastruktūras projektiem – sadzīves atkritumu apsaimniekošanai Ventspils, Liepājas un Ziemeļvidzemes sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionos, kā arī ūdenssaimniecības attīstības projektiem Jūrmalā un astoņpadsmit Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldībās. Ir apstiprināts finansējums vienam tehniskās palīdzības projektam, kas paredzēts investīciju projektu sagatavošanai. Kopējās projektu izmaksas sastāda 127,115 milj. eiro.

Projekts	Kopējās izmaksas, milj. EUR	ISPA fonda līdzfinansējums, milj. EUR
Ventspils sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekts	6,764	3,033
Liepājas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas	14,437	5,097

projekts		
Ziemeļvidzemes sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekts	8,773	3,374
Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldību ūdenssaimniecības sakārtošanas projekts	71,737	44,616
Jūrmalas ūdenssaimniecības projekts	22,253	8,282
Tehniskā palīdzība vides projektu sagatavošanai	4,510	3,383
Kopā	127,115	67,785

3.1. tabula. Apstiprinātais finansējums ISPA fonda līdzfinansētajiem projektiem, 2001

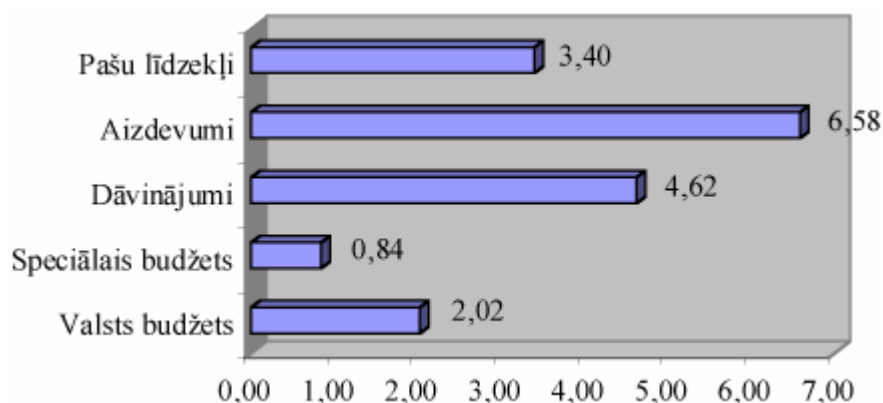
2001. gada decembrī VARAM uzsāka projekta "Izvērtējuma ziņojumu un papildu dokumentācijas sagatavošana ES likumdošanas ieviešanai ūdenssaimniecības sektorā Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī" īstenošanu. Šī projekta ietvaros paredzēts izvērtēt nepieciešamo investīciju apjomu, lai nodrošinātu ES un Latvijas likumdošanas prasību ieviešanu ūdenssaimniecības sektorā šajās pilsētās līdz 2008. gadam.

4. INVESTĪCIJAS VIDES KVALITĀTES UZLABOŠANAI

4.1. Ūdenssaimniecība: programma 800+ , lielās pilsētas

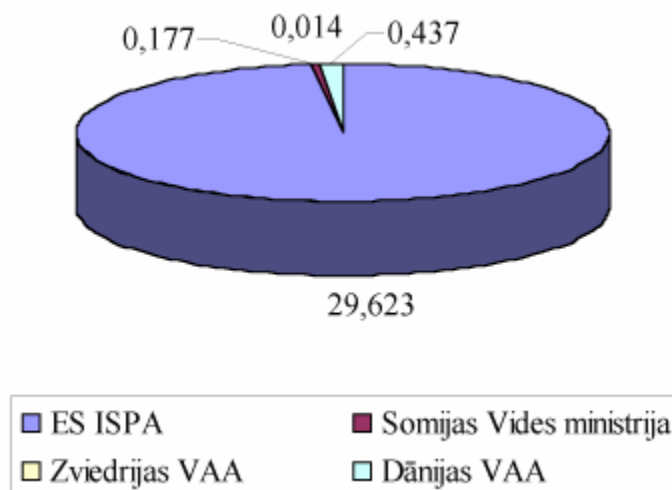
Ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu ietvaros 2001. gadā Ludzā tika uzcelta, bet Limbažos rekonstruēta atdzelžošanas stacija, Aizkrauklē, Gulbenē un Jaunjelgavā uzbūvētas un Ainažos, Jaunpilī un Rīgā rekonstruētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas; izveidotas 15 jaunas dzeramā ūdensgūtnes un atjaunotas 28 ūdensgūtnes, izbūvētas 14 jaunas notekūdeņu sūkņu stacijas un atjaunotas 12. Ūdensapgādes tīkli paplašināti par 27 km un rekonstruēti 6,7 km garumā, notekūdeņu savākšanas sistēmas paplašinātas par 13 km un rekonstruētas 7,4 km garumā.

VIP ietvaros ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos ieguldīti 17,46 milj. latu, no tiem vairāk nekā pusi — 9,98 milj. LVL investējušas pašvaldības/pašvaldību uzņēmumi (4.1.2. att.). Finanšu ietilpīgākais bija Rīgas pilsētas ūdens un apkārtējās vides projekts, kura pirmās fāzes realizācija noslēdzās 2001. gadā.

4.1.2. attēls. Investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos, 2001, milj. LVL

Ūdenssaimniecības sakārtošanai no ES ISPA fonda un divpusējās sadarbības partneriem 2001. gadā piesaistīti 30,251 milj. latu (4.1.3. att.).

4.1.3. attēls. Starptautiskā palīdzība ūdenssaimniecības sakārtošanai, 2001, milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds ūdens sektorā, t.sk. *HELCOM* aktivitātēm 2001. gadā ieguldīja 2,84 milj. latu, no tiem 0,84 milj. latu VIP ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos un 1,87 milj. latu infrastruktūras projektu sagatavošanai, lai piesaistītu *ISPA* fonda līdzfinansējumu.

Latvijas Vides investīciju fonds (LVIF) Krāslavai, Līvberzes pagasta padomei, Bērzgales pagasta padomei un Rīgas laku un krāsu rūpnīcai ūdenssaimniecības projektu realizācijai 2001. gadā piešķīris kredītus par kopējo summu 0,454 milj. latu, no kuriem 0,228 milj. latu ir Ziemeļvalstu Vides finansu korporācijas (*NEFCO*) kredītlīdzekļi.

Skat. pielikuma 1. un 2.1. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Ūdens sektors.

4.2. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana: programma 500-

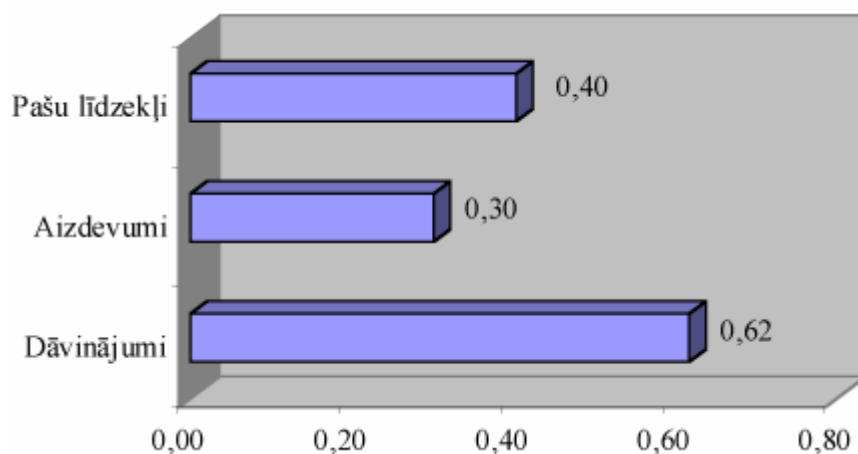
Ministru kabinets 1998. gadā apstiprināja "Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģiju Latvijai" — "programmu 500-", kur atbilstoši aprēķiniem sadzīves atkritumu apglabāšana reģionālos atkritumu apglabāšanas poligonos ar iepriekšēju dalītu vākšanu, šķirošanu, pārstrādi un atkārtotu izmantošanu atzīta par optimālāko galīgās apstrādes veidu līdz 2010. gadam. Saskaņā ar šo stratēģiju jau tiek realizēti investīciju projekti Rīgas, Ziemeļvidzemes (Cēsu, Limbažu, Valmieras un Valkas rajonos), Liepājas (pilsētā un rajonā) un Ventspils (pilsētā un rajonā) sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionos. Sagatavošanā ir sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekti Malienā (Alūksnes, Balvu, Gulbenes rajons un 6 Madonas rajona pašvaldības), Austrumlatgalē (Ludzas un Rēzeknes rajons) un Dienvidlatgalē (Daugavpils, Krāslavas un Preiļu rajons). Ziemeļvidzemes, Ventspils un Liepājas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektiem jau apstiprināts ES *ISPA* fonda līdzfinansējums, savukārt Malienas, Austrumlatgales un Dienvidlatgales projekti tiek gatavoti *ISPA* fonda līdzfinansējuma pieprasīšanai. Šajos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas investīciju projektos tiek paredzēts:

- izbūvēt reģionālos sadzīves atkritumu poligonos atbilstoši vides aizsardzības prasībām ar necaurīdīgu poligona pamatni, paredzot obligātu atkritumu reģistrāciju un svēršanu, infiltrāta un biogāzes savākšanas iekārtu uzstādīšanu, regulāru atkritumu pārklāšanu, atkritumu šķirošanas laukumu iekārtošanu, kompostēšanu poligona teritorijā u.c.;
- līdz 2012. gadam slēgt un rekultivēt esošās atkritumu izgāztuves;
- reģionos, kur nav tik attīstītu atkritumu apsaimniekošanas organizāciju kā, piemēram, Rīgā vai Ventspilī, izveidot starppašvaldību organizāciju, kas koordinētu projekta ieviešanu, piesaistītu finansu, t.sk. kredītresursus projekta realizācijai, kā arī pēc

poligona un/vai citu atkritumu apsaimniekošanas objektu ierīkošanas veiktu to apsaimniekošanu un organizētu atkritumu savākšanu/transportēšanu reģionos.

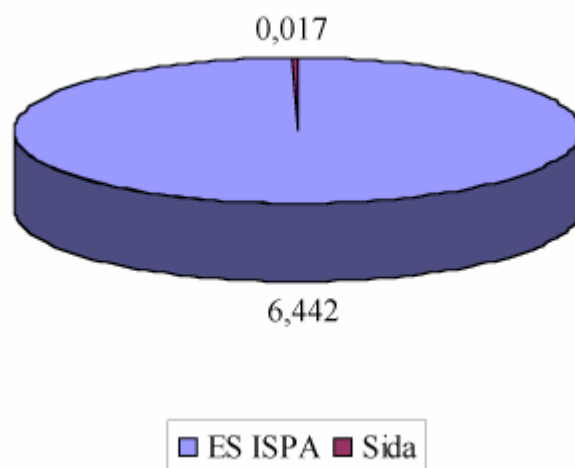
Projektos iespējama arī poligonu apsaimniekošanas tehnikas un atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārstrādes iekārtu iegāde.

VIP ietvaros 2001. gadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektos investēti 1,32 milj. latu, no kuriem 0,62 milj. latu ir dāvinājumi, bet pārējās investīcijas nodrošinājušas pašvaldības/pašvaldību uzņēmumi, uzņemoties arī kredītsaistības (4.2.1 att.).

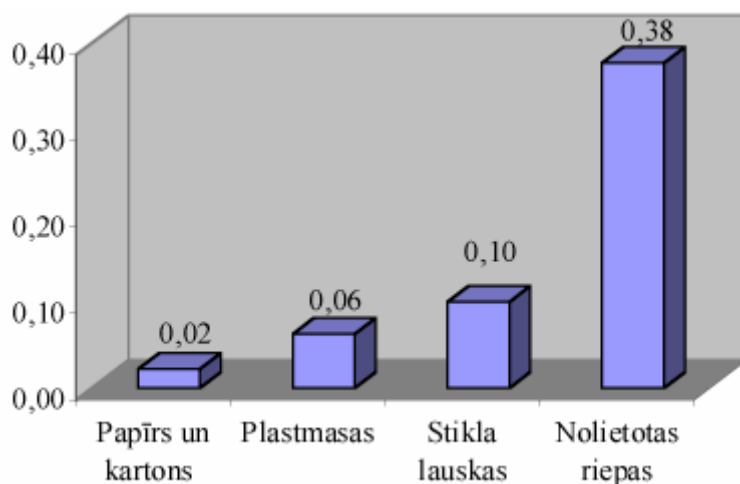
4.2.1. attēls. Investīcijas sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, 2001, milj. LVL

Līdzfinansējumu 6,459 milj. latu apmērā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektu realizācijai 2001. gadā piešķīrusi EK no ISPA fonda un Sida (4.2.2. att.).

4.2.2. attēls. Starptautiskā palīdzība sadzīves atkritumu sektorā, 2001, milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds sadzīves atkritumu apsaimniekošanai piešķīris 0,88 milj. latu, t.sk. kā subsīdijas atkritumu otreizējai pārstrādei — 0,56 milj. latu un 0,13 milj. latu projektu sagatavošanai, lai piesaistītu ISPA fonda līdzfinansējumu (4.2.3. att.).

4.2.3. attēls. Subsīdijas sadzīves atkritumu pārstrādei, 2001, milj. LVL

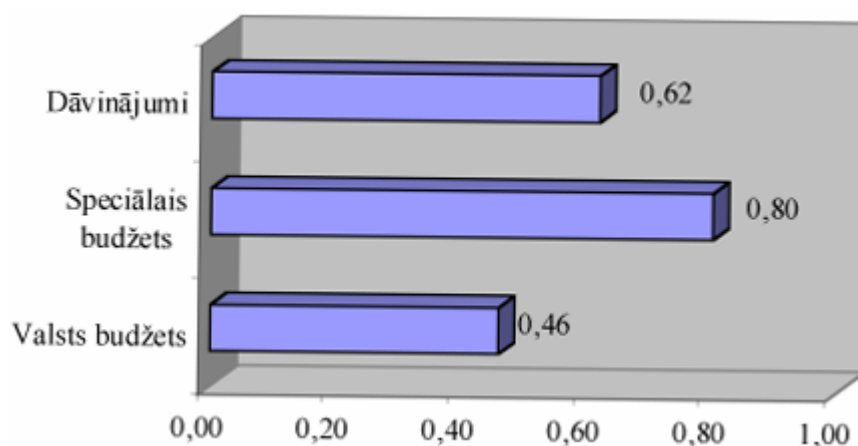
Skat. pielikuma 1. un 2.2. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Sadzīves atkritumu sektors.

4.3. Bīstamo atkritumu apsaimniekošana

Valsts investīciju programmas ietvaros 2001. gadā turpinājās VARAM koordinētie projekti, lai izveidotu vides aizsardzības prasībām atbilstošu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu Latvijā:

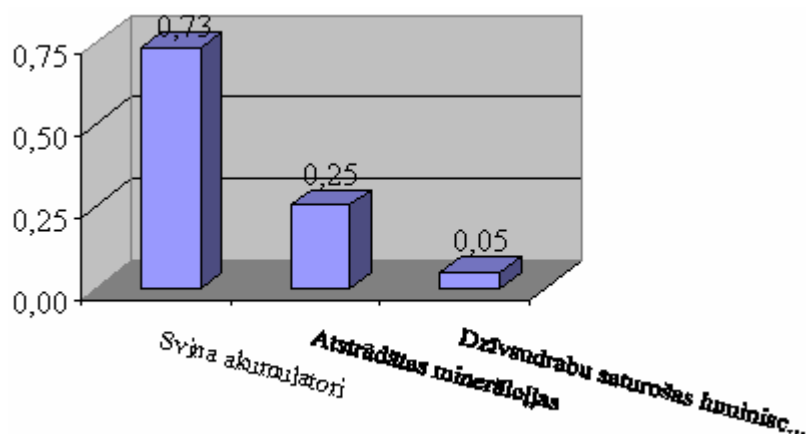
- noslēdzies ietekmes uz vidi novērtēšanas process BA sadedzināšanas iekārtai, apstiprināta sadedzināšanas iekārtas izvietojuma vieta Olaines pilsētas katlu mājas teritorijā, uzsākti kompleksa projektēšanas un celtniecības darbi, Olaines teritorijā sakārtoti pievadceļi no pilsētas robežas līdz bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtas kompleksa izveides vietai, kā arī uzsākta bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtas būve Dānijā, ko veic firma *Chemcontrol AS* saskaņā ar 2000. gadā noslēgto līgumu;
- turpinās IVN un vietas izvēles process bīstamo atkritumu poligonam Olaines, Zebrenes un Rudbāržu pagastā, t.i., veikti visi galvenie izpētes darbi un sagatavots IVN darba ziņojums;
- tā kā BA apglabāšanas poligonā drīkstēs apglabāt tikai atkritumus cietā veidā, uzsākti pasākumi tehnisko iespēju radīšanai šķidro atkritumu neitralizācijai un pārvēršanai — izstrādāts šķīdru bīstamo atkritumu fizikāli ķīmiskās neitralizācijas un attīrīšanas iecirkņa izveidei;
- uzsākts darbs pie bīstamo atkritumu savākšanas staciju tīkla izveides — iesākts IVN process bīstamo atkritumu savākšanas stacijas izveidei Rīgas pilsētā;
- sagatavots tehniski ekonomiskais pamatojums medicīnas atkritumu savākšanas un utilizācijas sistēmas izveidei un iegādātas divas termiskās dezinfekcijas iekārtas Rīgas slimnīcu vajadzībām;
- uzsākta divu piesārņotāko vietu Latvijā — Inčukalna gudrona dīķu un Liepājas Karostas teritorijas — sanācija.

Šajos pasākumos VIP ietvaros 2001. gadā tika investēti 1,88 milj. latu — valsts budžeta investīcijas sastādīja 0,46 milj. LVL, speciālā budžeta — 0,80 milj. LVL, bet dāvinājumi — 0,62 milj. latu (4.3.1. att.).

4.3.1. attēls. Investīcijas bīstamo atkritumu apsaimniekošanā, 2001, milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds bīstamo atkritumu apsaimniekošanai piešķīris 1,86 milj. latu, t.sk. kā subsīdijas bīstamo atkritumu pārstrādei — 1,03 milj. latu (4.3.2. att.).

4.3.2. attēls. Subsīdijas bīstamo atkritumu pārstrādei, 2001, milj. LVL

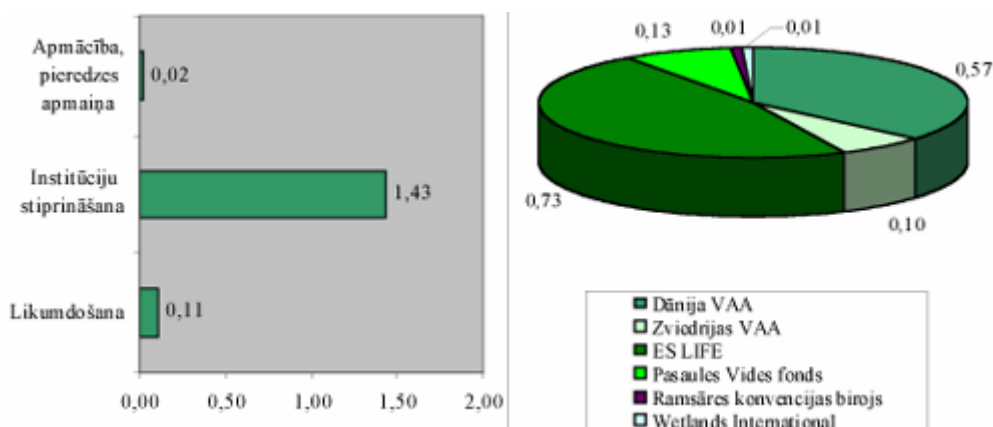
Skat. pielikuma 1. un 2.3. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Bīstamo atkritumu sektors.

4.4. Dabas aizsardzība

VIP sadaļā "Investīcijas budžeta finansētām institūcijām" 2001. gadā tika iekļauts viens projekts — "Informācijas, vides izglītības centra un hidrogrāfijas muzeja izveide Slīteres bākā" par summu 0,03 milj. latu. Lai piesaistītu papildu finansu līdzekļus Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas ieviešanai, 2001. gadā tika sagatavoti vairāki projekti iesniegšanai divpusējās sadarbības partneriem, starptautiskajiem fondiem un ES programmām. ES nozīmes biotopu un putnu sugu aizsardzības nodrošināšanas projekti tika iesniegti ES *LIFE* programmai, kuras finansiālais atbalsts Latvijai ir pieejams sākot ar 2001. gadu. Atbilstoši ES *LIFE* nosacījumiem programma atbalsta tos dabas aizsardzības projektus, kas veicina ES nozīmes aizsargājamo teritoriju tīkla *Natura 2000* izveidošanu. ES *LIFE* programmas atbalsts 0,73 milj. latu apmērā 2001. gadā tika piešķirts trīs Latvijas dabas aizsardzības projektiem. Šajos projektos tiks ieguldīti arī Ramsāres konvencijas biroja 0,013 milj. LVL, *Wetlands International* 0,011 milj. LVL un Latvijas valsts līdzekļi 0,22 milj. latu apmērā. Projektu pieteicēji — VARAM, Teiču dabas rezervāta administrācija, kā arī Latvijas Dabas fonds.

Dānijas VAA 2001. gadā finansiāli atbalstījusi projekta sagatavošanu un realizāciju, kura mērķis ir radīt instrumentu bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas ieviešanai. Ar Pasaules Vides fonda atbalstu veikta dabas aizsardzībā pieejamo ekonomisko līdzekļu analīze un novērtētas institūciju spējas šo līdzekļu sekmīgā ieviešanā un pielietošanā; izstrādāta "Dabas aizsardzības investīciju stratēģija", kā arī "Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma"; veikti aprēķini par dabas aizsardzībai nepieciešamiem finansu līdzekļiem. Ir izveidota arī bioloģiskās daudzveidības informatīvā sistēma Internetā, kas ir savietojama ar konvencijas par "Bioloģisko daudzveidību" informatīvo sistēmu un līdzīgām sistēmām citās konvencijas dalībvalstīs.

Dabas aizsardzībā Latvija 2001. gadā saņēmusi finansiālu atbalstu no divpusējās sadarbības partneriem, starptautiskajām organizācijām un ES programmām 1,56 milj. latu apmērā, no kuriem 0,73 milj. latu piešķīrusi ES LIFE programma, 0,57 milj. latu — Dānijas VAA. Līdzekļi paredzēti institūciju stiprināšanas un likumdošanas uzlabošanas projektiem — attiecīgi 1,43 milj. un 0,11 milj. latu, kā arī apmācībai (4.4.1. att.).

4.4.1. attēls. Starptautiskā palīdzība dabas aizsardzības sfērā, 2001. milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds dabas aizsardzībai, t.sk. zivju aizsardzības pasākumiem 2001. gadā piešķīris 0,7 milj. latu.

Skat. pielikuma 1. un 2.4. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Dabas aizsardzība.

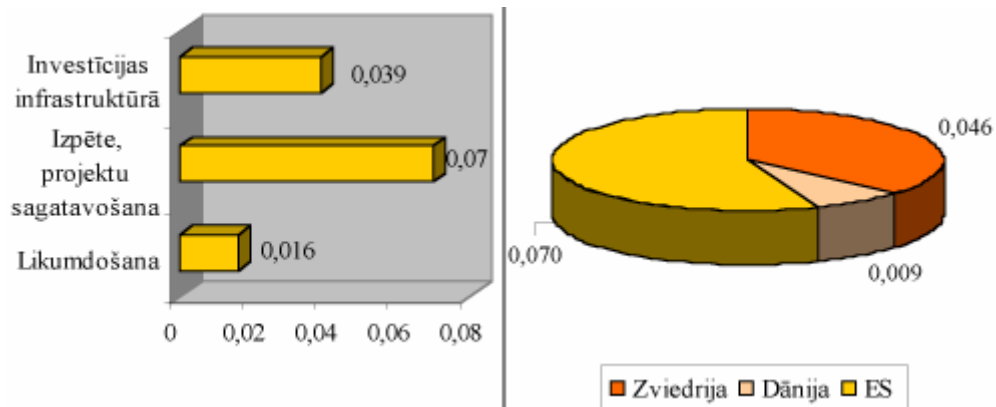
4.5. Radiācijas drošība

2001. gadā lielākie līdzekļi tika ieguldīti Salaspils Zinātniskā kodolreaktora slēgšanas un likvidēšanas programmas realizācijā un Radiācijas drošības centra — VARAM pārraudzībā esošas institūcijas — izveidē, kura galvenā funkcija ir valsts uzraudzība un kontrole ar radiācijas drošību un kodoldrošību saistītajos jautājumos. Izmantojot LVAF finansējumu, tika demontētas dažādas zinātniskās iekārtas Salaspils kodolreaktora zālē, kā arī sagatavoti konteineri ar radioaktīvajiem materiāliem. Salaspils Zinātniskā kodolreaktora slēgšanas un likvidēšanas programmas finansiālajam nodrošinājumam valsts 2001. gadā uzņēmusies ilgtermiņa budžeta saistības.

Papildus LVAF finansējumam radiācijas drošības projektu realizācijai piesaistīts divpusējās sadarbības partneru — Zviedrijas Kodolenerģētikas inspekcijas, Zviedrijas Radiācijas drošības institūcijas, Dānijas Iekšlietu ministrijas Dānijas Avāriju vadības aģentūras, kā arī Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirektorāta līdzfinansējums.

Zviedrijas kodolenerģētikas inspekcija kodolieroču neizplatīšanās palīdzības programmas ietvaros sniedza atbalstu Radiācijas drošības centra izveidē, sadarbības programmas

ietvaros ar Zviedrijas radiācijas drošības institūciju 2001. gadā pabeigts projekts “Radioaktīvo atkritumu apmaiņas vispārējie principi”, savukārt ar Dānijas RISO nacionālo laboratoriju uzsākta sadarbība par atklāto nezināmo jonizējošā starojuma avotu identifikāciju. Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirektorāts finansējis ilgtermiņa drošības novērtējumu Baldones radioaktīvo atkritumu glabātuvei.

4.5.1. attēls. Starptautiskā palīdzība, 2001, milj. LVL

Latvijas Vides aizsardzības fonds Salaspils Kodolreaktora likvidēšanai un Radiācijas drošības centra izveidei 2001. gadā piešķīris 0,39 milj. latu.

Skat. pielikuma 2.7. tabulu Starptautiskā palīdzība vides aizsardzībā. Radiācijas drošība.

PIELIKUMS

Lietotie saīsinājumi

Saīsinājums latviski Paskaidrojums

Dānijas VAA	Dānijas Vides aizsardzības aģentūra
ES	Eiropas Savienība
LVA	Latvijas Vides aizsardzības fonds
LVIF	Latvijas Vides investīciju fonds
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VIP	Valsts investīciju programma
Zviedrijas VAA	Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra

Saīsinājums angļiski

BACCON	Baltijas reģionālais projekts par ķīmisko vielu kontroli (<i>Baltic Regional Project on Chemical Control</i>)
BANAT	Baltijas valstu reģionālā sagatavošanās Natura 2000 (<i>"Baltic States" Regional Preparation for Natura 2000</i>)
BEF	Baltijas Vides forums (<i>Baltic Environmental Forum</i>)
CHM	Bioloģiskās daudzveidības informācijas un sadarbības tīkls (<i>Clearing House Mechanism</i>)
EMEP	Kopējā programma plašas darbības rādīša gaisa piesārņojuma izplatības novērošanai un novērtēšanai Eiropā (<i>Cooperative Programme for the Monitoring and Evaluation of Long Range Air Pollutants in Europe</i>)
ISPA	Pirmspievienošanās struktūralais fonds (<i>Instrument for Structural Policies for pre-Accession</i>)
LIFE	ES Finanšu instruments videi (<i>The Financial Instrument for the Environment</i>)
NEFCO	Ziemeļvalstu Vides finansu korporācija (<i>Nordic Environment Finance Corporation</i>)
Phare	ES Polija un Ungārija: palīdzība ekonomikas rekonstrukcijai (<i>Poland and Hungary: Assistance for Restructuring the Economic</i>) – no 1996. gada ekonomiskās palīdzības programma Centrāleiropas un Austrupeiropas valstīm
REC	Reģionālais Vides centrs (<i>Regional Environmental Center</i>)
Sida	Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūra (<i>Swedish International Development Cooperation Agency</i>)

Latvijas Bankas valūtas kurss 31.12.99.

DKK	Dānijas krona (1DKK=0,0754 LVL)
EUR	ES norēķinu vienība eiro (1EUR =0,560 LVL)
FIM	Somijas marka (1FIM=0,0943 LVL)
SEK	Zviedrijas krona (1SEK=0,059 LVL)
USD	ASV dolārs (1USD=0,638 LVL)